

УДК 636.2.034:636.084

**БІОХІМІЧНІ ПОКАЗНИКИ СИРОВАТКИ КРОВІ КОРІВ
У ПЕРЕД- ТА ПІСЛЯОТЕЛЬНИЙ ПЕРІОДИ ЗА ДОДАВАННЯ ДО РАЦІОНУ МЕЛЯСИ**

Н. В. Голова, к. с.-г. н., *Н. І. Пахолків*, к. вет. н., *І. В. Невоструєва*, к. с.-г. н.
yurnatalia@ukr.net

Інститут біології тварин НААН, м. Львів

Останні тижні тільності та перші тижні після отелення — період суттєвих метаболічних змін в організмі корів, спричинених зміною гормонального статусу. Відбувається перебудова енергетичного обміну, спостерігається дефіцит глюкози, який компенсується посиленням вивільненням жирних кислот з жирової тканини. Ці особливості метаболізму природні для корів, проте у високопродуктивних тварин прояв цих змін настільки інтенсивний, що часто призводить до патологічних порушень обміну речовин. Разом з тим, вони суттєво залежать від кормових факторів, а отже, частково можуть бути нівельовані коригуванням раціону.

У досліді використано 3 групи корів української молочної чорно-рябої породи у транзитний період з продуктивністю за попередню лактацію 6–7 тис. кг молока, по 10 тварин у групі. Дослід тривав протягом сухостійного періоду та початку лактації. Перша група отримувала стандартний збалансований раціон, який містить: сінаж різнотравний, силос кукурудзяний, ячмінно-пшенично-кукурудзяну дерть, шрот соєвий, сіль кормову, мінерально-вітамінний премікс. Раціон корів I групи у транзитний період містив 0,5 кг меляси, а в період лактації — 1 кг. До раціону корів II і III груп додано мелясу, у сухостійний період — 0,5 та 1,0 кг, а в період лактації — 1,0 та 2,0 кг. Для лабораторних досліджень брали венозну кров, в якій визначали вміст загального білка, загальних ліпідів, триацилгліцеролів, холестерину, сечовини, глюкози.

Після отелення у плазмі крові спостерігаються суттєві зміни багатьох показників порівняно з сухостійним періодом, що характерно для корів і спричинено фізіологічними змінами в організмі та корекцією метаболічного статусу. Зокрема, виявлено зростання концентрації сечовини на тлі зниження концентрації загального білка. Вочевидь, це зумовлено інтенсифікацією протеїнового обміну внаслідок початку лактації. Іншим ймовірним чинником таких змін може бути збільшення утворення в рубці аміаку, який перетворюється печінкою в сечовину і надходить у кров.

Після отелення у плазмі значно зменшилась концентрація глюкози, яка інтенсивно використовується для синтезу молочного цукру. Водночас у цей період спостерігається зростання концентрації триацилгліцеролів і неестерифікованих жирних кислот. Ці зміни також викликані початком лактації та пов'язаним з ним негативним енергетичним балансом організму. Крім того, після отелення у плазмі крові корів збільшилась концентрація холестеролу за рахунок як вільної, так й естерифікованої його форм.

Нами виявлено вплив меляси в раціоні корів на біохімічні показники крові, що особливо помітно у перші дні після отелення. Додавання меляси зменшувало концентрацію сечовини у крові. Скоріш за все, це зумовлено меншим надходженням аміаку з рубця у кров. Після отелення додавання до раціону меляси збільшило концентрацію глюкози і зменшило концентрацію неестерифікованих жирних кислот у плазмі крові, тобто позитивно вплинуло на енергетичний баланс організму. За додавання до раціону меляси після отелення у плазмі крові корів знижувалась концентрація холестеролу, причому на 5-й день після отелення це відбувалось за рахунок зменшення кількості вільного і естерифікованого холестеролу, через місяць після отелення зменшувалась кількість лише неестерифікованої форми.